

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Srečko Zumer:

Nazaj h Kreku!

6. septembra se bo oddolžilo kršč. soc. delavstvo svojemu največjemu prijatelju, pokojnemu dr. Janezu Ev. Kreku. Gorenjske skupine Jugoslovanske strokovne zveze bodo v imenu vsega kršč. soc. delavstva postavile nepozabnemu Kreku na Sv. Joštu pri Kranju spomenik trajne hvaležnosti. Starosta in zvesti borec v naših vrstah od prvih pričetkov gibanja, tovariš Jože Gostinčar, bo ta dan odkril vzdano ploščo, ki bo trajno pričala, da je Jug. strok. zveza in njeno članstvo ob 70 letnici rojstva dr. Kreka ostala trdna in zvesta načelom, ki jih je dr. Krek položil kot osnovo kršč. soc. delavskemu gibanju.

Še prav posebne važnosti je odkritje plošče dr. Kreku vprav danes, ko je marsikateri že pozabil nanj in se mladina edinole v vrstah kršč. soc. delavstva seznanja z velikim delom, hotenjem in načeli dr. Kreka. V kolikor se je dandanes naše katoliško gospodarsko ali pa politično udejstvovanje oddaljilo od pokojnega dr. Kreka, v toliko hodi že po napačnih potih in v toliko tudi ne pozna več gibanja kršč. soc. delavstva. Namesto da bi se poglobili v osnovna načela in hoteli razumeti tako dr. Kreka kot njegovo gibanje, Jug. strok. zvezo rajši napadajo in ji podtikajo celo brezbožniško komunistično orientacijo, kar je seveda lažje.

S samim obsojanjem današnjega kapitalističnega reda, ki je v bistvu materialističen in kot tak docela nekrščanski, delavstvo ne more biti zadovoljno. Treba korak dalje. Kapitalistični družabni red je treba ubijati, zmanjševati njegovo moč in vpliv prav povsod, tako v gospodarskem kot v političnem življenju. Ta proces pa drugače ne gre, kot da se dviga moralno in gospodarsko tistega, ki je postal žrtev njegova, to je predvsem delavca, kakor tudi malega kmeta in obrtnika. In to je hotel pokojni dr. Krek. Vse njegovo življenje je bila ena sama borba v tem pravcu. Zato je ustanovil kršč. soc. delavsko gibanje, zato je organiziral zadružništvo, zato je dvigal kmeta in obrtnika. Znan je »Načrt delovnih stanov«, ki je delo dr. Kreka. Nič drugega ni bilo namen temu načrtu kot skupna solidarna borba delovnih stanov proti kapitalizmu. V samopomoči posameznih stanov in v skupnem vzajemnem delu je videl dr. Krek socialno rešitev pred brezsrčnim kapitalizmom, videl pa tudi poživitev in trdno jamstvo za procvitanje krščanskega duhovnega življenja med Slovenci.

Če bi to Krekovo delo prospevalo in postalo nekaka osnova našega javnega in gospodarskega udejstvovanja, ne bi se nam bilo treba bati niti meščanskih liberalnih brezvercev, niti marksizma. Vsak delovni človek bi vedel, da mu ni treba pristopati v nasprotni tabor, da se bori za osnovne človeške pravice, ampak bi to vršil lahko v svojem lastnem krogu. Krščanska zavest bi se v našem delovnem ljudstvu poglobila in utrdila. Brez strahu bi zrl v bodočnost.

Se nekaj je važno. Krščansko delavsko gibanje je dr. Krek začel na osnovah okrožnice »Rerum novarum«. Ali ni danes Jug. strokovna zveza edina organizacija pri nas, ki kot taka lahko takoj pristopi k realizaciji krščanskega stanovskega družabnega reda na podlagi »Quadragesimo anno«? Treba je le, da vsi drugi stanovi ustanovijo organizacijo po vzoru naše Jug. strok. zveze in stanovsko ureditev družbe imamo tu, pa malo drugačno, kot je stanovski red fašističnih držav, ki je

le slepilo za delovnega človeka. Svobodna in neodvisna delavska strokovna organizacija je temeljni kamen demokratične in prave, po papeževi zamisli predvidene stanovske ureditve države. V taki državi si bodo ustvarjali svojo bodočnost res delovni stanovi in ne bo le sedanji kapitalistični družabni red v novi obleki.

Z odkritjem plošče bo kršč. soc. delavstvo pokazalo, da stoji trdno za Krekovimi načeli, obljubi

K mezdnemu gibanju tekstilnega delavstva

Na predlog zainteresiranih strokovnih organizacij, ki so predložile enotno kolektivno pogodbo vsem tekstilnim podjetjem v dravski banovini, je kr. banska uprava sklicala prvo tozadevno razpravo v petek, dne 14. avgusta t. l., na banski upravi. Razpravo je vodil inspektor dela, g. inž. Baraga. Od delodajalske strani so se razprave udeležili le nekateri podjetniki, oziroma njihovi zastopniki z zastopniki zbornice za trgovino, obrt in industrijo, predstavniki Zveze industrijev in predsednik sekcije tekstilnih podjetnikov. Od delojemalske strani so se razprave udeležili zastopniki vseh treh centralnih strokovnih organizacij, celotni centralni tarifni odbor in še 12 zaupnikov iz posameznih važnejših tekstilnih obratov, kakor Maribora, Celja, Kranja, Tržiča, St. Pavla in Jarš. Prisotna sta bila tudi dva zastopnika Delavske zbornice.

Kakor smo že vnaprej predvideli, je bila ta razprava zgolj načelna. Zastopnik zbornice za TOI, g. minister Mohorič, je v daljšem izjavljanju razložil načelno stališče tekstilnih podjetnikov na predloženi osnutek kolektivne pogodbe. Razumljivo je, da je pri tem naznačil celo vrsto težkoč, s katerimi se bori naša tekstilna industrija, med temi so zlasti prehuda davčna bremena, nezadostna carinska zaščita, neljalna konkurenca itd. Vsa ta bremena, zlasti pa še velika razlika pri plačah tekstilnega delavstva doma kakor v posameznih pokrajinah države ogrožajo konkurenčno zmožnost tekstilni industriji v dravski banovini. G. minister Mohorič pozdravlja veliko iniciativo in delo delavskih strokovnih organizacij za ureditev delovnih in plačilnih razmer v tekstilni industriji. Naglašja, da je med tekstilnimi industrijaleci sicer še odvojeno načelno stališče napram kolektivni pogodbi, vendar je znatna večina načelno že pristala, da se pristopi k podrobni razpravi za zgraditev take pogodbe. Enako izjavo je podal tudi predsednik sekcije tekstilcev g. Kavčič.

Tajnik Delavske zbornice, Filip Uratnik, je podal načelno stališče delavstva k predloženemu osnutku kolektivne pogodbe, katerega je podprl z močnimi in stvarnimi argumenti, ki iz socialnega kakor tudi z gospodarskega vidika nujno zahtevajo pravilno ureditev delovnih in plačilnih razmer tudi v tekstilni industriji. V svojem referatu je g. Uratnik s konkretnimi in stvarnimi dokazi zavrnil predloge nekaterih delodajalcev, ki so že vnaprej izjavljali, da ni iz gospodarskih ozirov oportuno upostavljati kolektivno pogodbo za tekst. industrijo v dravski banovini. Nekateri stojé na stališču, da je treba upostaviti enotne delovne in plačilne pogoje naenkrat za vso tekstilno industrijo v naši državi, da bi se s tem izognili konkurenci. Drugi so zopet mnenja, da naj bi se

bilo bo pa tudi, da mu bodo ta načela gibalna sila prav tako v bodoče. Naj se moderni kapitalizem zaganja v kršč. soc. delavsko gibanje v tej ali drugačni obliki, ves trud bo zaman, kajti sok našega gibanja je ideja, ki je večnoveljavna. Krekov duh mora v teh težkih časih prepoiti vsakega slovenskega delovnega človeka, zato pa kliče kršč. soc. delavstvo ob odkritju plošče: Nazaj h Kreku, nazaj k pravemu in doslednemu krščanskemu udejstvovanju, da bomo korak zastavili enkrat navzgor, k sreči in blagostanju, ne pa navzdol v nesrečo in propast! Zato pa 6. septembra vsi na Sv. Jošt!

delovno in plačilno razmerje uredilo brez sodelovanja strokovnih organizacij, češ da te zanašajo spore med delavce in delodajalce. Zopet drugi so mnenja, da naj bi se s kolektivno pogodbo počakalo zakona o minimalnih mezdah.

K načelni debati so govorili še centralni tajniki vseh treh strokovnih organizacij, ki so v svojih izjavljanjih dopolnili načelno izjavo tajnika Delavske zbornice. Na razpravi je bil dosežen načelni sporazum, da se pristopi k nadaljnjim razgovorom o predloženi pogodbi. Kr. banska uprava bo v teku 14 dni sklicala ponovno razpravo, ki bo razpravljala o podrobnostih predložene pogodbe. Kakor je bilo razumeti, bo od delodajalcev predložen nasprotni predlog kolektivne pogodbe. Če ta predlog ne bo vseboval bistvenih razlik, je upati, da bo prišlo med obema strankama v najkrajšem času do sporazuma in sklenitve pogodbe.

Delavstvo ne zahteva nič nemogočega. Tarifni del delavskega predloga je v glavnem tarifni del češkoslovaške kolektivne pogodbe s pribitimi draginjskimi dokladi in prenešen v našo valuto. Podrobna proučevanja so nas prepričala, da imamo sicer tudi pri naših industrijih, za katere so te postavke nezaslišno visoke. Da pa imamo na drugi strani celo vrsto industrij — one tvorijo po številu delavstva večino tekstilne industrije — ki plačujejo svoje delavstvo že danes bolje, ali pa tako, kakor predlaga delavstvo. Ako pa so v kakih podrobnostih potrebne še kake izpremembe tarifne pogodbe, se bodo te izpremembe v delu ožjega odbora, ki naj bi predlog podrobneje proučil, lahko dosegle.

Delavstvo bo vztrajalo v tem mezdnem gibanju z vso odločnostjo na tem, da se to redno nadurno delo odpravi. To stališče narekuje delavskim organizacijam ozir na desetisoče nezaposlenih delavcev, katerih števila dobro prosperajoča industrija ne sme večati.

Rudarji na delu za novo kolektivno pogodbo

V soboto, 15. avgusta, so se sestali zastopniki strokovnih organizacij v Trbovljah na važen posvet glede predlogov in sestave nove kolektivne pogodbe TPD. Posvet je trajal ves dan. Zastopniki rudarjev so iznesli vse težave, ki so jih imeli v teku zadnjega časa pri uveljavljanju posameznih določb dosedanje kolektivne pogodbe. Najbolj zanimiva pa je bila ugotovitev, da se je v teku zadnjih let vršilo stalno mezdno gibanje, ki pa v javnosti ni prišlo do izraza. Akordne postavke, oziroma tako imenovane »Geding tablele«, na podlagi katerih se daje rudarjem akordno delo, so se vedno bolj zniževale. Rudarji so to znižanje

Občni zbor Strokovne zveze viničarjev

Mogočna manifestacija viničarjev v Ljutomeru

Ljutomer, dne 16. avgusta 1936.

Z vlaki, s kolesi in peš po več ur daleč so prihitali iz vseh viničarskih krajev Slovenije in Medjimurja viničarji, kot zastopniki svojih krajevnih organizacij, v prleški Ljutomer na redni letni občni zbor »Strokovne zveze viničarjev«. Ze v jutranjih urah je bilo opaziti vsepovsod med domačimi izredno mnogo tujih delavskih obrazov, s katerih je odsevala izredna samozavest in praznično razpoloženje. Proti 9. uri pa je ta rečna »cajnata« masa trpinov in garačev krenila v sprevedu proti mogočni stavbi Katoliškega doma, katerega veliko dvorano je napolnila do zadnjega kotička. Udeležba je bila nad vse pričakovanje in to brez najmanjše agitacije s plakati ali po časopisju — sijajna. Zadostovalo je, da se je obvestilo le po enega v vsakem kraju. Organizacija osebne agitacije se je še vedno sijajno izkazala. Ze tolika udeležba sama pa je zadosten dokaz, da je pokret kršč. soc. delavstva globoko zajet tudi med viničarji.

Načelnik zveze, tov. Mir Andrej, je občni zbor otvoril in vodil. Podal je predsedniško poročilo. Za njim je poročal sedanji strokovni tajnik tov. Tomažič Franc, nato načelstveni tajnik tov. Ribič Avguštin, potem blagajnik tov. Kosič Janez, za nadzorstvo pa tov. Nedok Marko. Vsa poročila so bila skrbno pripravljena. Bila so kot pestra kronika neumornega dela in borbe načelstva organizacije za dobrobit viničarskega delavstva. Vse ovire in težave so bile vidne. Kakor diamant pa blešči iz vsega dela značaj poštenja in nesebične ljubezni do vsega, kar je pri vseh delavskih strokovnih organizacijah, najti to v toliki meri samo pri naših krščanskih strokovničarjih. Poročila so bila soglasno odobrena, za zaupnico pa je bilo ponovno izvoljeno sedanje načelstvo in nadzorstvo.

Zatem je povzel besedo znani organizator viničarjev, sedaj strokovni tajnik JSZ v Mariboru, tov. Rozman Peter. Pozdravil je občni zbor v imenu Jug. strokovne zveze in poudaril, da je ta dan prav za prav praznik za ves viničarski stan; praznik zavesti in dela za boljšo bodočnost vseh delovnih stanov. Nato je prešel na obširen referat o reševanju viničarskega vprašanja. Službena stalnost vsem poštenim in pridnim viničarjem mora biti zakonito zajamčena. Povišanje mezd na višino mezd viničarjem drugih krajev naše države. Gospodarska kriza se pri delavcih mezd začenja in tudi konča. Izvesti je treba zakonito zavarovanje za slučaj bolezni, nezgode in starost. Kot prispevek viničarjev v to zavarovanje bi naj bile po »Uredbi o viničarskem redu« določene nagrade. Vse to se bo dalo izvršiti in doseči, toda le z močno, do zadnje viničarske bajte izpeljano, strokovno organizacijo. Z izvajanjem govornika so zborovalci soglašali ter je bilo viharno odobravanje.

Nato je govoril zastopnik Delavske zbornice tov. Žužek Franc. Podal je uvodoma nekaj važnih misli, potem pa je obravnaval vprašanje priključitve viničarjev in poljedelskih delavcev h Kmetijski zbornici. Dokazal je, da je delavec vsak, kjerkoli dela, četudi na polju ali v vinogradu. Zato spada pod okrilje Delavske zbornice in nikamor drugam. Za svoj stvaren govor je bil nagrajen z navdušenim ploskanjem in pritrjevanjem.

Med predlogi je bila sprejeta važna resolucija za rešitev perečega viničarskega vprašanja, ki se bo razpodela vsem odločilnim krogi in oblastem. Važen je tudi sklep predloga zoper tiste, ki preganjajo, odpuščajo, ali se otepajo viničarjev s številnimi nedoraslimi otroki. Odslej se bo zasledo-

občutili v tem, da so bili vedno nižji zaslužki, zahteva po storitvi pa vedno večja. Zato je bil tudi tak odpor in soglasna zahteva rudarjev, da se naj TPD odpove kolektivna pogodba. Na podlagi poročil rudarjev iz posameznih rudnikov in vsestransko utemeljenih predlogov se bo sestavil nov osnutek. Sestavljena je bila ožja komisija, ki je na podlagi zbranega gradiva sestavila besedilo nove pogodbe, nato se je v četrtek, 20. t. m., vršil v Trbovljah ponoven sestanek, na katerem se je predlog dokončno stiliziral.

Rudarji so trdno odločeni, da razmeram, ki so doslej vladale v revirjih, napravijo konec. Nič drugega ne zahtevajo kot samo eno: za pošteno delo tudi pošteno plačilo.

valo vse take vinogradnike, pa tudi vse take inse-rate po časopisju, kjer so objavljene zahteve za sprejem v službo brez otrok. Nikomur se ne bo prizaneslo, vsakega takega se bo javno ožigosalo. Občni zbor je s ploskanjem in z »živijo« klici odobril sedanje delo Jugoslovanske strokovne zveze in ji izrekel svoje neomajno zaupanje.

Po občnem zboru, ki je trajal do poldne, je bilo skupno kosilo na vrtu Vregove gostilne. Tu

Akcija za kolektivno pogodbo mizararskih pomočnikov

Kakor je bilo javljeno, so mizararski pomočniki pred kratkim predložili predlog kolektivne pogodbe 46 mizararskim mojstrom v St. Vidu in bližnji okolici, s katero naj bi se uredilo delovno in plačilno razmerje.

Organizaciji, ki sta pogodbo predložili, sta po želji delavstva predlagali, da naj se tozadevna razprava vrši v ponedeljek; dne 17. avgusta t. l. Namesto razprave je prejela JSZ od »Združenja obrtnikov lesnih strok v St. Vidu nad Ljubljano« pismeno obvestilo, da se razprava dne 17. avg. t. l. ne more vršiti, ker je veliko članov tega Združenja odsotnih, zaradi česar naj se razprava preloži na poznejši čas, in to v septembru, medtem pa se bodo vsi člani Združenja posvetovali. Mnenja smo, da so taki izgovori le znak zavlačevanja do tedaj, ko bo delo v glavnem končano in s tem onemogočeno, da bi delavstvo prišlo do pravične ureditve delovnih in plačilnih razmer. Ugotovili smo, da ni res, da bi bilo večje število obrtnikov odsotnih, gotovo pa je, da bo vedno kateri odsoten, kar pa delavstvo ne more uvaževati in ostati v negotovosti.

Od enega največjih mizararskih podjetnikov v St. Vidu je JSZ na predloženo pogodbo prejela sledeči odgovor, iz katerega je razvidno pravo razumevanje upravičenih zahtev delavstva. Ta odgovor se glasi: »Pozdravljamo ta pokret. Skrajni čas je že, da se v tem oziru napravi red in delavcu za njegovo delo določi plačilo, katero naj mu omogoči dostojno življenje vsaj v času, ko svoje telesne moči žrtvuje gospodarju. Saj ko mu te

je nastopilo še tesnejše medsebojno spoznanje in razgovori, čemur je sledil razhod in slovo. Eni so odšli z vlakom proti Halozam, Ptuj, Mariboru in Celju, drugi pa proti Gornji Radgoni in še naprej, ostali pa so se razkropili peš na vse strani, po grapah in bregovih. Vsi pa so odhajali z okrep-ljeno zavestjo, verujoč v zmago združenih sil, pripravljeni za boj za staro viničarsko pravdo. Taka manifestacija, tako mogočen občni zbor, more biti samo v čast viničarjem in voditeljem njihove strokovne organizacije, v čast tudi Jugoslovanski strokovni zvezi, katera edina se je pobrigala za bedne viničarje in jih organizirala. Pri tem pa ni vprašala, kaj bo dobila od tega nazaj, marveč, koliko bo mogla pomagati in priboriti. Takemu nesebičnemu pojmovanju in delu gre opravičeno in stokratno »Delu slava, delu čast!«

opešajo, mu ne preostane drugega kakor skromen prihranek, ako si ga je mogel od svoje plače prištediti za svoja stara leta. Poskrbeti pa je treba, da ne ostane vse samo na papirju in da ne bo izvrševanje pogodbe odvisno le od volje delodajalca. Ravno ta razlika med plačami pomočnikov pri mojstrih, ki imajo vest in srce za delavca — in onih pri brezvestnih delodajalcih, ustvarja med nami umazano konkurenco v izdelkih, kateri ni druge pomoči kot ta, da se delavske plače s pogodbo določijo in zaščitijo. Kakor pa so plače pri večini tukajšnjih mizararskih mojstrov nizke (pomočnik z 10 letno prakso 80 Din tedensko), tako je Vaš nastavek previsok in bi se ga dalo zagovarjati kvečjemu nekaj let po vojni, ko je bila naša konjunktura na višku. Naše podjetje obstoji od leta 1922. in zaposluje povprečno 10 pomočnikov. Prva leta obstoja so znašale plače 5, 6 in 7 Din na uro. Ko pa so pred leti tako občutno padale cene pohištva, smo bili prisiljeni tudi plače nekoliko reducirati, tako da prejemajo sedaj pri nas pomočniki od 4 do 6 Din na uro. Kar pa se tiče ostalih ugodnosti, katere ste stavili v kolektivno pogodbo, pripominjamo, da smo pripravili vsem brez pridržka ugoditi, seveda pod pogojem, da jih bodo vsi delodajalci tudi izpolnjevali...«

Zal, da so taki delodajalci danes tako redki, zato se tudi ni nič čuditi, da mora delavstvo voditi težko borbo za doseg pravic, ki mu pripadajo po božjih, državnih in naravnih zakonih. Delavstvo gre v borbo s polno zavestjo, da je ta borba upravičena in potrebna.

Resnica o mezdnem gibanju pri tvrdki Dolenc v Škofji Loki in Preddvoru

Kakor znano, je delavstvo lesne industrije Franc Dolenc v Škofji Loki in Preddvoru dne 13. avgusta t. l. stopilo v stavko. Povod za ta korak je delavstvu dalo podjetje samo. Isti dan se je pri okrajnem načelstvu v Škofji Loki vršila med zastopnikom podjetja in zastopniki delavstva razprava radi odpusta 18 delavcev. Na tej razpravi je delavstvo zahtevalo, naj se prekliche odpoved vsem delavcem in izreklo pripravljenost, da solidarno nosi eventualne redukcije s tem, da se uvede v podjetju zakoniti 8 urni delavnik, odnosno, da se še dalje skrajša delovni čas za toliko, da se preprečijo redukcije.

Ni res, kar trdi podjetje, da so bili ti delavci le začasno sprejeti, nasprotno so nekateri izmed teh zaposleni v podjetju že od 3 do 8 let. Tudi ni res, da ti delavci ne bi bili zmožni vršiti vsako drugo delo, ker so že toliko časa v podjetju in imajo sposobnost prav za vsako delo, ki ne zahteva specialne kvalifikacije. Zastopnik podjetja je na razpravi odločno izjavil, da ne pristane na to zahtevo in da vztraja na redukcijah za vsako ceno. Ugotovilo se je, da se je miren izhod iz nastalega spora onemogočil le od zastopnika podjetja, ki je brezpogojno vztrajal na redukcijah. Isti zastopnik se je napram zaupnikom žaljivo izražal o predstavnikih strokovnih organizacij, iz česar je bilo jasno razvidno, da se delavstvu grozi s konsekvencami, če bodo vztrajali v organizaciji. Podjetje je s tem pokazalo, da ne priznava delavskih strokovnih organizacij in je to kršitev zakona, po katerem ima delavstvo pravico do organizacije. Ko je delavstvo zvedelo za stališče pod-

jetja, je sklenilo ustaviti delo in stopilo v mezdno gibanje. Tudi ni res, kar trdi podjetje, da so delavci stopili v stavko, ne da bi stavili kake zahteve. Podjetje je pred razpravo prejelo zahteve delavstva za zboljšanje plač, za ureditev delovnega časa, glede sprejemanja in odpuščanja delavstva ter za pravilno in dosledno izvajanje socialne in zaščitne zakonodaje. Plače so se zahtevale v sledeči višini: Profesionalistom 3.75 Din na uro, vsem ostalim delavcem in delavkam pa od 2 do 3.50 Din na uro. To ni nikaka pretirana zahteva, ker so delavci stavili najmanjše plače.

Podjetje se je tem upravičenim zahtevam upro zgolj iz principa in nepriznanja pravice delavstvu do strokovne organizacije. Istočasno je stopilo v stavko tudi delavstvo v Preddvoru nad Kranjem, ker se tudi tam ne upoštevajo zakonite pravice, upravičene želje in zahteve delavstva. Podjetje Franc Dolenc je splošno znano kot reakcionarno podjetje, kjer se niso izvajali socialni zakoni. Delavstvo se smatra za brezpravno z edino pravico, da sine delati in molčati. Tudi sedaj si podjetje prizadeva, kako bi razbilo solidarnost delavstva. Uverjeni smo, da se gospodom ta nakana ne bo posrečila.

VSEM KRAJEVNIM SKUPINAM JSZ IN MZ:

Na podlagi okrožnice »Delavske tiskarne« od 10. julija t. l. nujno prosimo vse krajevne skupine JSZ in MZ, da nam v najkrajšem času sporoče točen naslov tovariša, katerega ste v skupini določili za poverjenika naše »Delavske tiskarne«. Prosimo!

Drobne vesti

Nov pravosodni minister dr. Niko Subotič je bil imenovan s kraljevim ukazom. Dr. Subotič je bil pristaša bivše narodno-radikalne stranke in narodni poslanec za šibeniški okraj.

Imenovana sta nova bana za vardarsko (Skoplje) in zetsko (Cetinje) banovino.

Dr. Izidor Cankar, profesor na ljubljanski univerzi, je bil imenovan za rednega poslanika naše države v Buenos Airesu — Argentini.

Banovinska skupščina JRZ za zetsko banovino se je vršila v nedeljo v Beogradu. Predsedoval je dr. Stojadinovič. Sklenjeno je bilo ustanoviti tajništvo stranke za to banovino na Cetinju in izvršiti organizacijo stranke v krajih, kjer je še ni.

Za obnovo trgovinskih stikov je stavila Italija naši vladi predlog v svrhu ureditve začasnega stanja. Italija predlaga, naj bi naš izvoz znašal nekako 30% prejšnje višine, italijanski uvoz v našo državo pa naj bi se povečal, tako da bi se v teku petih mesecev znižal italijanski dolg za okoli 150 milij. din. Ostalo bi še okoli 100 milij. dinarjev. Za to vsoto pa naj bi naša država naročila v Italiji raznega tehničnega materiala. V bodoče pa naj bi se naš izvoz v Italijo prilagodil višini italijanskega uvoza v našo državo.

Letošnja žetev bo najboljša kar v vseh dvajsetih letih. Po uradnih podatkih bo preostalo za izvoz okoli 80.000 vagonov pšenice. Cene so na svetovnih tržiščih zaradi suše v severni Ameriki zelo ugodne in se gibljejo od 140 do 150 din za 100 kg. Lani je kupoval Prizad pri nas pšenico v najboljšem primeru po 126 din za 100 kg.

1700 pleskarjev in soboslikarjev je zastavkalo v Belgradu, ker mojstri niso pristali na nove delovne in plačilne pogoje, ki so jih stavili delavci. Stavkajo tudi belgrajski pekovski pomočniki. Zahtevajo zvišanje plač in kolektivno pogodbo.

400 avtotaksijev v Belgradu je zapustilo svoja postajališča. Zbrali so se vsi onstran Save na zemunskem polju. Izjavljajo, da ne bodo začeli prej obratovati, dokler ne bo ugodno njihovim zahtevam: znižanje trošarine na bencin in kaldrinjskega prispevka.

Stavbni ključavničarji v Zagrebu, 400 po šteševilu, so tudi zapustili delo, dokler jim delodajalci ne zvišajo plač in ne sklenejo kolektivne pogodbe.

Španija je še vedno središče mednarodnega zanimanja. Boji med uporniki in pristaši vlade postajajo vse bolj srditi in krvavi. V nekajih krajih zmagujejo uporniki, drugod pa vladne čete. Vlada ne more dosti hitro oborožiti in izvežbati tisočev prostovoljcev, ki se prijavljajo. Podoba je, da bo to krvavo razračunavanje trajalo še dolgo. Veliko je nedolžnih žrtev, posebno med katoliškimi duhovniki. Različni poročevalci presojujejo položaj dokaj različno. V tem pogledu je zanimivo poročilo, ki so ga podali angleški konzuli v Španiji svoji vladi. Izmed 36 jih je 35 mnenja, da je uporniška akcija obsojena na neuspeh. — Predlog za pogodbo o nevmešavanju, katerega je stavila Francija, je še predmet diplomatskih razgovorov. Italija in Nemčija se branita pristati nanj. Nestranski presojevalci gledajo v španskih dogodkih izraz borbe, ki se vodi po vsej Evropi. To je borba med fašističnimi stremljenji gornjih deset tisočev in med demokratično socialnim gibanjem ljudskih množic.

Grška diktatura točno posnema že kar v svojih prvih ukrepih diktature po drugih državah. Kot drugod, tudi grški samozavanci govore, da hočejo grški narod osvoboditi tiranije komunistov in političnih strank in mu dati »resnično« svobodo. Na mestnih trgih sežigajo »komunistično« in »levičarsko — subverzivno« literaturo. Vlada razglašala novo »delavsko politiko«, ki bo v tem, da bodo ustanovljene nove prisilne strokovne zveze, da se bodo zgradili delavski domovi itd.

Poljska začenja, kakor vse kaže, preusmerjati svojo zunanjo politiko. Počasi prihaja do spoznanja, da nemško »prijateljstvo« Poljakom zmerom bolj škoduje. Hitlerja prav nič ne moti 10 letna nenapadna pogodba, da ne bi na »miren« način razbijal koridorja in da ne bi podpiral z vsemi silami gibanja Nemcev v poljski Šleziji za priključitev k Nemčiji. Gdanski je danes za Poljsko že izgubljen. Zato se hočejo Poljaki spet bolj zblížati s Francijo in so povabili francoskega generala Gamelina, načelnika general. štaba, da mu potujejo svoje stiske. Poljsko delovno ljudstvo že od vsega začetka ni odobravalo zunanje politike, ki so jo vodili zadnja leta »polkovniki«.

Pridobivajte novih naročnikov!

Registriranje strokovnih organizacij pri Delavski zbornici

V zadnjem času so v nekaterih listih, zlasti pa »Slovenec«, izšli hudi izpadi na Delavsko zbornico, odnosno na strokovne organizacije, ki imajo v upravi Delavske zbornice svoje zastopstvo. Ti izpadi izvirajo iz kroga Zveze združenih delavcev radi tega, ker je upravni odbor zbornice odklonil sprejem Zveze združenih delavcev v registracijo pri Delavski zbornici. Ne mislimo se spuščati v polemiko na te izpade Združenih, ker vemo, da je stališče upravnega odbora DZ le dobrodošla kost Združenim, da morejo udariti po Delavski zbornici, zlasti pa po krščanskih socialistih. Hočemo podati le stvarno pojasnilo zavednemu delavstvu o vzrokih odklonitve vpisa »Združenih« pri Delavski zbornici.

V zadnjih letih se pojavljajo vse mogoče organizacije, ki si nadevujejo naslov »delavske«, čeprav jih ni priklicalo v življenje niti delavstvo, niti potrebe delavstva, marveč čisto druga stremjenja, ki s potrebami delavstva nimajo prav nikake zveze. Tako smo bili priča, da so pri zadnjih volitvah v DZ, kakor tudi pri poznejših volitvah obratnih zaupnikov celo delodajalci snovali neke vrste delavskih organizacij, samo zato, da bi ovirali delo pravim in svobodnim delavskim strokovnim organizacijam. Za ustanovitev organizacije je treba samo par podpisov na pravila, ki jih oblast odobri. Na ta način je možno, da mala skupina nedelavcev ustanovi svojo strokovno organizacijo in jo predlaga Delavski zbornici v registracijo. Razumljivo je, da bi bilo v škodo delavskemu strokovnemu pokretu in pa tudi delavskim socialnim ustanovam, če bi se v nje utihotapljale take divje in neresne delavske organizacije. Zato je upravni odbor Delavske zbornice na svoji seji dne 7. maja t. l. določil minimalne pogoje, katere mora izpolniti vsaka strokovna organizacija, da uveljavi pravico do registracije pri Delavski zbornici. Ti pogoji so sledeči:

1. da ima organizacija od oblasti potrjena pravila;
2. da obstoja že eno leto;
3. da je na svoj občini zbor povabila Delavsko zbornico in da je iz poročila razvidno, da organizacija v resnici deluje;
4. da podpira njeno registracijo vsaj 10 izvoljenih delavskih zaupnikov (to pa velja samo za organizacijo, ki ni priključena nobeni strokovni centrali);

Skupen nastop krščanskih in socialističnih strokovnih organizacij v Belgiji

Ves mesec junij in julij je bil v Belgiji v znamenju stavk. Že koncem meseca maja je izbruhnila stavka pristaniškega delavstva v Antverpnu. Stavke so se razširile posebno po uspelem stavkovnem gibanju v Franciji. K stavkam je pripomoglo tudi slabo razpoloženje delavstva po volitvah, v katerih so pridobile predvsem ekstremistične fašistične organizacije. Stavka se je pričela 11. junija v okolici Lütticha. Do 23. junija je bilo že nad 600.000 delavcev v stavki. Delavstvo je pričelo stavkati večkrat celo proti volji strokovnih vodstev.

Vedno pa je delavstvo v vseh primerih takoj po pričeti stavki izvolilo svoje vodstvo, ki se je vedno podredilo skupnemu vodstvu strokovnih organizacij. Tako krščansko socialistične — kakor tudi socialistične strokovne zveze so bile za vodenje stavk in pogajanja ter razpravljanja dobro pripravljene. Ze 13. junija so se oboji zedinili glede

5. da ima vsaka delavska organizacija, ki za-prosi za registracijo pri Delavski zbornici, če bo svoj delokrog raztegnila na več strok, vsaj 500 —, če je pa njen delokrog omejen samo na eno stroko, vsaj 150 članov; vsaka nameščenska strokovna organizacija, če bi svoj delokrog raztegnila na več strok, 300 —, če je pa njen delokrog omejen samo na eno stroko, pa najmaj 100 članov.

Res je, da v zakonu ni predvideno, da mora imeti organizacija za registracijo pri Delavski zbornici gotove pogoje, res je pa tudi, da je že smisel zakona samega tak, da v sklop Delavske zbornice spadajo le one organizacije, ki imajo pravi značaj delavske ali nameščenske strokovne organizacije in tudi pogoje za obstoj in delo v delavskem pokretu.

Ti minimalni pogoji so bili predloženi tudi Zvezi združenih delavcev. Če bi ta zveza izpolnjevala navedene pogoje, bi bila brez ugovora sprejeta v registracijo pri Delavski zbornici. Ker pa teh pogojev ni imela, je upravni odbor moral odkloniti registracijo, kakor bi storil, če bi bila za vpis prosila katerakoli druga organizacija.

Zastopniki Jugoslovanske strokovne zveze so v upravnem odboru Delavske zbornice glasovali proti registraciji Zveze združenih delavcev zgolj iz navedenih stvarnih razlogov, ker niso mogli zahtevati, naj bi se v tem primeru napravila izjema. To velja tem bolj, ker smo uverjeni, da ome-njeni pogoji niso pretežki in jih vsaka prava in resna strokovna organizacija lahko izpolni. Če Zveza združenih delavcev teh minimalnih pogojev še nima, naj se ne jezi na upravni odbor Delavske zbornice, marveč naj skuša te pogoje čimprej ustvariti.

Koliko je plačala Amerika za svetovno vojno? Zakladniški oddelek vlade je pravkar priobčil zanimivo statistiko glede stroškov svetovne vojne, v kolikor so bile »prizadete« Zedinjene države. Skupni stroški so znašali 41.765.000.000 dolarjev. Od 2. aprila 1917, ko je Amerika napovedala vojno do leta 1921, ko so bili računski poravnani, je plačala vlada Zedinjenih držav nič manj kot 25 milijard 729.000.000 dolarjev v vojne svrhe. Od onega časa pa je ameriška vlada plačala vojnim veteranom 900.000.000 dolarjev, poleg tega pa znašajo obresti na vojne dolgove ogromno vsoto 9.557.000.000 dolarjev.

sklepne nastopa. Bilo je to v Belgiji prvič, da sta se obe strokovni organizaciji, ki štejeta skupno skoraj milijon delavstva, združili v skupnem nastopu. Skupen program je obsegal sledeče zahteve: minimalne mezde 32 fr. dnevno, zboljšanje družinskih doklad, plačan dopust, svoboda združevanja, ki so ga mnogi podjetniki branili, 40 urni delavnik, zboljšanje brezposelnega skrbstva, točno izvajanje socialne zakonodaje.

Tak skupen nastop delavstva je mnogo pripomogel k dobremu uspehu stavk. Večina industrij je v polni meri sprejelo delavske zahteve takoj. Skupen nastop delavstva je pripomogel tudi k temu, da je parlament takoj sprejel k izvedbi zahtev delavstva potrebne zakone. Uspešen skupen nastop delavstva je ugled strokovnih organizacij zelo dvignil. Krščanska strokovna organizacija je dnevno sprejemala nad tisoč novih članov.

Delavski tabor na Govcah

Skupine Rimske toplice, Huda jama, Laško in Celje, skupno z Mlad. zvezami, bodo imele v nedeljo, 30. avgusta, na Govcah nad Laškim svoj delavski tabor. Ne samo radi tega, ker se vršijo taki tabori tudi drugod, ampak radi potrebe in radi skupnih želja članstva v celjskem okrožju se vrši ta delavski dan za vse naše članstvo in drugo delavstvo. Tabor tudi ni radi golih besed, ki jih slišimo na zborovanju, tabor je in naj bo močan izraz naše dograjenosti, dokaz razumevanja skupne borbe in še dokaz našega pohoda k zmagi. Zato ni potrebno, da bi pozivali članstvo v tem

okrožju k udeležbi. Za slehernega člana je udeležba dolžnost, da, častna dolžnost! Na delo pojdemo le med one, ki še niso naši, da jih potegnemo tudi s seboj! Zavedajmo se: Vse, kar storimo, storimo zase, za svoj dvig, tako gospodarski kakor duhovni! Natančneje v prihodnji »Del. Pravici«! — V nedeljo, 23. avgusta, pa naj pošlje vsaka zgoraj omenjena skupina vsaj po enega odbornika na razgovor o taboru v Celje. Isti bo ob 9 dopoldne, in sicer po sestanku, ki ga ima celjska skupina.

Resnica nad vse

Jesenice, 18. avgusta 1936.

V soboto in nedeljo, 15. in 16. avg., se je vršila proslava 30 letnice Saveza metalških radnika Jugoslavije z različnimi javnimi nastopi.

Ti nastopi so tudi pokazali smer, ki naj v bodoče vodi do cilja in uveljavljenja socialističnega družabnega reda. Vsa slovesnost se je primeroma z drugimi njihovimi prireditvami v preteklosti, izvršila precej resno, razen par smešnih medklincev v sprevedu. Govorniki so na splošno orisali položaj današnjega delavstva, kovinarskega pa še posebej in vabili delavstvo v strokovno organizacijo. Odbor podružnice je za to priložnost izdal brošuro o 30 letnem delu in stremljenju organizacije in o bodočih nalogah, ki čakajo socialistično delavstvo.

Na kratko se pa moramo dotakniti tega poročila, ki ni točno. To ne zaradi tega, da bi imeli namen kaj rušiti, ampak zaradi potrebne jasnosti, kajti brošura je šla v javnost in bi mogel iz nje marsikdo napačno soditi o nas in našem delu. V brošuri se omenja ustanovitev kat. prosvetnega društva na Jesenicah in se s tem v zvezi napada ustanovitev prosvetnega društva in dr. Ev. Kreka, češ, da je pri tej priložnosti nahujskal kršč. soc. delavstvo proti socialistom, organiziranim v SMRJ. Resnici na ljubo pa moramo ugotoviti, da bo prosvetno društvo na Jesenicah v kratkem praznovalo 40 letnico svojega obstoja in je bilo torej ustanovljeno 10 let prej nego SMRJ.

Izvojevanji 8 urnik ni zasluga samo jeseniških socialdemokratov, za to se je borilo vse delavstvo

Celjsko okrožje

Celjsko članstvo! Morda smo sestanke, ki se vršijo običajno vsak mesec, zadnje čase nekoliko zanemarjali. Prav radi tega se je odbor odločil, da imamo v nedeljo, 23. avg., točno ob 9. uri dopoldne, širši sestanek vsega našega članstva! Vse članstvo, tako tovarišice kakor tovariši, od nameščencev, mladinske zveze, onih pri Westnu, tekstilcev, šivilj, prav vsi se naj udeležijo tega sestanka. Pride tovariš Fajfar iz Ljubljane; ob njegovih besedah bomo videli napore in dolžnosti vsega slovenskega delovnega ljudstva, pa tudi samega sebe bomo našli v krogu borcev za kruh in pravico. V nedeljo, dne 23. avg., ob 9 dop. v Del. zbornico: vsi in točno!

Spet korak naprej! Šivilje, uslužbene pri trgovskem domu Stermecki v Celju, so se 100% organizirale v Jug. strok. zvezi. Kakor drugod, tako jih je tudi tu prisilila k temu skrajna krivičnost, nizek socialni položaj in brezmejno črpanje moči za »blagor« podjetja. Če so storile šivilje ta korak, je to brez dvoma njim v prid, kajti organizacija, v kateri so, bo napela vse sile, da bo priborila vsaj to, kar jim po pravici gre. Seveda je za to potrebno, da so tudi one odločne v borbi za svoje pravice, in to so tudi brez dvoma, kajti dvakratna popolna udeležba na sestankih nas je v tem prepričala. Upamo, da bo podjetje razumelo ta korak in tudi izpolnilo želje svojih uslužbenk, v katerih imenu bo organizacija predložila kolektivno pogodbo.

Mariborska ekspozitura

Maribor. Ogromen del mariborskega prebivalstva predstavljajo železničarji. V Mariboru so namreč nameščene edince: delavnica, kurilnica, dve glavni sekciji in dva kolodvora z večjim številom prometnega osebja. Vsi ti železničarji pa so danes brez vsake prave in neodvisne strokovne organizacije. Tako stanje železničarjev je z ozirom na njihov težavni gmotni položaj za nas strokovničarje zelo razumljivo, ker vemo, da so bili železničarji prejšnjih časov celo vzor borcev v strokovnem pokretu. Danes pa je železničar pod silo razmer najbolj potlačen in ne predstavlja prav nobene enotnosti, še manj pa odpornosti.

Zadnjih 8 let so se železničarjem vsiljevale razne politične frakcije, zganjali so jih, celo z godbami, s silo na volilne shode in razumljivo, tudi na volišča. Poleg itak težkega gmotnega stanja je cvetelo neomejeno denuncijantstvo in ustvarjalo nevzdržno moralno depresijo delavcev. Zavednejši so iskali iz tega izhod. Zavedali so se, da je tudi zanje na svetu neka pravica, to pa le tedaj, če se

vsega sveta, če smemo verjeti socialističnemu sociologu Sombartu, ki v svoji študiji »Wissenschaftliche Sozialismus« pravi, da so se za to dobrino borili delavci različnih smeri in strok. organizacij. Pri nas je bil uzakonjen po ministru soc. pol. tov. Gostinčarju, starosti kršč. soc. delavstva.

Dr. Krek je v dunajskem parlamentu veliko delal z roko v roki s socialističnimi poslanci bivše Avstrije, kar se tiče materialne plači za izboljšanje delavskega položaja. O tem nesporno pričajo stenografski zapiski dunajskega parlamenta. Takrat so bili tudi popolnoma drugi časi, kot danes. Mi se prav dobro zavedamo, če bi danes Krek še živel, bi drugače vihtel bič nad tistimi, ki gazijo delavsko svobodo, resnico in pravico.

Pisec dalje tudi skrbno zamolči ostale strokovne organizacije v časih podviga SMRJ. Ne pove, da so bili dostikrat podani od naše organizacije dobri predlogi, ki pa so bili v zasmehu večine na javnih shodih odklonjeni. Na drugi strani, ko pa piše o porazih, se nas omenja. Čemu tedaj dvojna mera?

Leta 1932. je za nas kršč. soc. strokovničarje važno. Predstavniki JSZ so se morali na predlog funkcionarjev SMRJ odstraniti s pogajanj pri KID. Pisec seveda ta madež svoje organizacije skrbno zamolči.

Objektivnost je temelj delavske solidarnosti. Zato bo delavstvo od vsakogar, posebno pa od onih, ki se prištejajo delavskim zastopnikom, to energično zahtevalo.

bodo kompaktno združili v nepolitični in neodvisni strokovni organizaciji po zgledu ostalih delavskih strok.

V ta namen se je sklical v Mariboru sestanek železničarjev, ki je bil za prvič številno zelo dobro obiskan. Na tem sestanku je govoril o nujni potrebi strokovne organizacije bivši predsednik Prometne zveze, tov. Vajda, in predsednik ekspoziture JSZ v Mariboru, tov. Kores Martin. Železničarji so se z največjim zanimanjem izjavili za strokovno organizacijo v sklopu z JSZ. S tem je že storjen prvi korak, da železničarji ponovno nastopijo v aktivno borbo za svoje božje in človečanske pravice.

Rudarji

Črna-Kaolin. Vodstvo rudnika Črna-Kaolin je z dnem 8. avgusta napovedalo novo redukcijo vsega tukajšnjega delavstva. Redukcijo utemeljuje tako, da podjetje nima naročil. — Delavstvo je zaradi tega ogorčeno; dobro se namreč zaveda, kaj pomeni ta redukcija. V nedeljo, 9. avgusta, se je zato vršil sestanek naše krajevne skupine, na katerem smo se porazgovorili o težkih urah, ki nas še čakajo. — Sestanek je otvoril tov. Mali Franc. Govoril je o dolžnostih in zavednosti članov do organizacije in borbi za resnico in pravico. Članstvo skupine je ob tej priložnosti soglasno zahtevalo, da se čimprej uveljavi v podjetju kolektivna pogodba, kakor tudi, da se vsi nedostatki v tovarni in v rudniku in šikaniranje od strani vodstva takoj odpravijo.

Tekstilno delavstvo

Jarše. Z ozirom na rezultate zadnjih razgovorov med zastopniki podjetja in zastopniki delavstva v zadevi akordnih plač in nekaterih drugih važnih stvari, sklicujemo sestanek vsega delavstva, ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. avgusta 1936, ob 9. uri dopoldne v gostilni »Bunkež« v Jaršah. Sestanek je za vse delavstvo važnega pomena, zlasti še z ozirom na splošno akcijo za uveljavljenje kolektivne pogodbe v tekstilni industriji. Vabimo vse delavstvo, da se tega sestanka gotovo udeleži. Na sestanku bo poročal centralni tajnik tov. Lombardo.

Krajevne skupine MZ, ki so si nabavile za svoje knjižnice vse knjige naše Krekove knjižnice in teh še niso plačale, prosimo, da dogovorjene obroke v redu nakazujejo. Delavska založba potrebuje denar, da more v redu izvrševati svoje obveznosti tako napram dobaviteljem kakor naročnikom.

Tabor na Sv. Joštu

Kipar Boris Kalin je že izdelal Krekov portret, ki ga bo sedaj izklesal iz kamna. Portret je izdeloval na podlagi redkih Krekovih fotografij, ki jih je posodila Krekova sestra gđ. Cilka. Ta mu je tudi pomagala med modeliranjem z nasveti, tako da bo ta Krekov kip izmed vseh doslej najboljši.

Skupine JSZ naprošamo, da takoj začno z nabiranjem inseratov za slavnostno številko »Delavske Pravice«. Zdaj teko zadnji tedni, zato moramo zelo pohiteti, da bo uspeh tabora čim večji. Za 6. september odpovejte vse prireditve in sestanke, vplivajte pa tudi na druge organizacije, da takrat ne bodo imele svojih prireditev. Na delo!

Naše nove postojanke

V Ormožu se je delavstvo odločilo vstopiti v vrste strokovne organizacije. Nevzdržni položaj jih sili v to. Tu so delavske mezde, tudi kvalificiranim delavcem, tako nizke, da sploh to niso mezde. Ženske mezde v opekarni so po 1.30 do 1.40 Din na uro, moške 1.40 do 1.60 Din. Poleg tega dela delavstvo celih 11 ur, ne da bi se jim priznala nadure. Lesni delavci, in to žagarji, zaslužijo komaj po 2 Din na uro, delati pa morajo včasih po 12 ur brez zakonitih doklad. Poljski delavci zaslužijo ves dan komaj 6 Din. Mlinarski pomočniki pa dobe na mesec 300 Din, delovni čas pa traja neprestano dan in noč.

Na praznik, 15. avgusta, ob 8 zjutraj se je vršil v dvorani društvenega doma v Ormožu sestanek delavstva vseh strok. O delavski zakonodaji in o delavski strokovni organizaciji je govoril tov. Rozman Peter iz Maribora. Govornikove besede in solidarna izjava zavednih delavcev za organizacijo JSZ je okorajčila tudi take, ki iz strahu pred delodajalci skoraj na sestanku ne bi upali. Vsi so pristopili v JSZ. Izvolili so si petčlanski pripravljalni odbor za ustanovitev »Strokovne skupine delavcev v Ormožu«. Sedaj se bo izvršilo vpisovanje. Najprej mora biti tu strokovna organizacija, potem pa sledi borba za izboljšanje delavskih razmer in borba za priznanje njegovih zakonitih pravic. Tako imamo krščanski strokovničarji zopet eno postojanko več.

Vajencem strokovni pouk

Znano je, da se pri nas v pogledu učenja zelo malo skrbi za vajence. Mnogi obrtniki uporabljajo vajenca za vse drugo, kot za to, da bi jim dali prilike, da bi se dobro izučili svoje obrti. V takih slučajih je treba, da starši primerno opozore obrtnika, naj skrbi, da bo vajenec dobil dovolj prilike za učenje. Ako bi to ne pomagalo, naj to sporoče naši krajevni skupini ali naravnost JSZ v Ljubljano, nakar bo organizacija pokrenila potrebne korake v zaščito vajenca ali vajenke.

Obrtni zakon ima v pogledu učenja vajencev zelo stroge določbe. Tako pravi v § 269: Imetnik obrta je dolžan skrbeti zato, da se učenec stroke izuči. Ne sme mu jemati prilike in časa, potrebne za učenje, in ga ne sme uporabljati za posle, ki niso v zvezi z njegovo stroko.

Dalje je dolžan skrbeti za učenčevo zdravje, vedenje in strokovno napredovanje. Poročati mora staršem o tem, kako napreduje in se zadržati pri delu. Za dela, ki ne ustrezajo njegovi telesni moči, vajenca ne sme uporabljati.

Prav tako mora obrtnik paziti, da ostalo osebje z vajencem lepo ravna in ga ne uporablja za svoje zasebne posle.

Ako je dogovorjeno, da obrtnik oskrbi učencu stanovanje in hrano, mora biti stanovanje zdravo in prikladno, hrana zadostna in tečna. Pozimi mora biti stanovanje zakurjeno. Mojster-obrtnik mora skrbeti, da bo učenec po dovršeni učni dobi dobro pripravljen in usposobljen za polaganje pomočniškega izpita. Ako bi obrtnik to zanemarjal, se lahko kaznuje z denarno globo od 25—1500 dinarjev ali odvzemom pravice, imeti vajence.

Vse to se pri nas od strani mojstrov bore malo upošteva. Starši, vaša dolžnost je, da skrbno pazite, kako se z vašimi otroki postopa in kakšne možnosti se jim nudijo za temeljito pripravo bodočega poklica.